

Dokumentation og forskning

Januar 2015 - august 2015

*Hanne Mette Ochsner Ridder, professor ved Musikterapiuddannelsen og Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet.
Kontakt: hanne@hum.aau.dk*

Specialeafhandlinger i musikterapi

Den mundtlige specialeeksamen i juni er en festlig kulmination på fem års universitetsstudier, inklusiv flere praktikforløb og et helt semester til fordybelse og produktion af en specialeafhandling. Desværre kan den viden og det engagement, der lægges for dagen til en sådan eksamen ikke deles her, men til gengæld er specialerne på nettet, og det kan varmt anbefales at tage et kig i den vidensbank de repræsenterer¹.

Anne Cathrine Hulthin Andersen: *Who's the boss?: A case study that explores the course of the music therapeutic relationship, between client and music therapist, in improvisational music therapy.*

Jens Anderson-Ingstrup & Ninna Anderson-Ingstrup (Psykologi):
Hvordan knækker jeg koden?: Et kvalitativt studie af omsorgsmetoder til demensramte der reagerer med aggressiv adfærd ved personlig pleje.

Karina Dahlum: *Det indre barn i musikterapi: En fenomenologisk inspireret undersøgelse af oplevelsen af "et indre barn" i musikterapeutisk stemmeimprovisation. Et kvalitativt studie.*

Minerva Margret Haraldsdóttir: *Musikterapi, depression og alexitymia.*

Louise Jørgensen Duus: *Kunstterapi og musikterapi i misbrugsbehandling: En kvalitativ undersøgelse af personalets oplevelse af kunst- og musikterapi som en del af den samlede behandling.*

Sarah Søe: *Mentalisering og musikterapeutisk sangskrivning.*

¹ Link til kandidatspecialer fra AAUs hjemmeside på webadressen projekter.aau.dk eller på musikterapiuddannelsens hjemmeside under modulbeskrivelser for 10. semester:
www.musikterapi.aau.dk/musikterapiuddannelsen/modulbeskrivelser/10semester/

Udpluk af årets kandidater fra kandidatdagen. Fra venstre: Jens Anderson-Ingstrup, Karina Dahlum, Sarah Søe, Anne Cathrine Hulthin Andersen

Nyt fra Forskerprogrammet i musikterapi

Autisme er i et internationalt perspektiv et af de kliniske hovedområder for musikterapi, og der har derfor også været stor bevågenhed om **Monika Geretseggers** ph.d.-afhandling om at fremme social kommunikation gennem musikterapi hos børn med autisme. Både hendes afhandling, og de artikler, der danner essensen af afhandlingen, har en høj download-statistik. Til det offentlige ph.d.-forsvar i Aalborg i april 2015 indgik Geretsegger i dialog om autisme, musik, forskningsdesign og intersubjektivitet med en ivrig og meget engageret komite bestående af **Cathy McKinney**, **Colwyn Trevarthen** og **Thomas Wosch**.

Monika Geretsegger: *Promoting social communication through music therapy in children with autism spectrum disorder².*

Som del af sin afhandling har Monika Geretsegger udformet en række guidelines og principper for musikterapeutisk arbejde med børn med autismspektrumforstyrrelser (ASD). Først gennemgik hun forskningslitteraturen med henblik på at beskrive de metoder og indfaldsvinkler, der var mest effektfulde (det var bl.a. improvisation og en indfaldsvinkel hvor man følger barnets initiativer), dernæst opstillede Geretsegger nogle foreløbige guidelines som hun rundsendte til erfarne klinikere fra 10 lande, herunder Danmark. Ud fra deres respons præciserede hun

2 Afhandlingen kan downloades fra www.mt-phd.aau.dk/phd-theses

en række principper for improvisatorisk musikterapi med børn med ASD. Der er tale om principper eller guidelines, der kan følges i større eller mindre grad afhængig af den konkrete situation, men som overordnet set har vist sig effektfulde i musikterapeutisk behandling af børn med ASD – på tværs af landegrænser og musikterapeuters uddannelsesmæssige baggrund. Hendes præcision af hvad der er unikt og essentielt ved improvisatorisk musikterapi, sammenlignet med andre behandlingstyper til børn med ASD, tydeliggør kerneydelsen. Den er at 1) Facilitere musikalsk og emotionel afstemning, 2) Støtte flowet i interaktionen musikalsk, og 3) Inddrage musikalske interaktionstemaer.

Geretsegger, M., Holck, U., Carpeno, J., Elefant, C., Kim, J. & Gold, C. (2015). Common Characteristics of Improvisational Approaches in Music Therapy for Children with Autism Spectrum Disorder: Developing Treatment Guidelines. *Journal of Music Therapy*, 52(2), 258-281.

Musikterapiforskerprogrammet har sine rødder i et forskningsnetværk, der blev dannet i 1993, og blev officielt oprettet i 1996 under navnet *The International research School in Music Therapy*. Med Geretseggers inspirerende forsvar, der i den grad afspejlede et højt internationalt niveau, kunne forskerprogrammet fejre sin 40. succesfulde ph.d.-kandidat. På ph.d.-kurset, som blev afholdt i forlængelse af forsvaret, holdt de tre komited medlemmer oplæg, og af øvrige gæsteforelæsere var der **Thomas Stegeman** fra Wien Universitet samt **Kira Vibe Jespersen** & **Rebeka Bodak** fra Music in the Brain Group ved Aarhus Universitet. Som afslutning på kurset afholdt forskerne på musikterapiuddannelsen et seminar om forskningsmetodik gennem en række oplæg. Oplæggene viser den store diversitet i forskningsdesigns og emneområder som forskningsmiljøet spænder over³. Der var således oplæg om et pilotprojekt om mentaliseringsbaseret musikterapi (**Niels Hannibal**), et dobbeltblindforsøg om behandling af negative symptomer hos personer med skizofreni (**Inge N. Pedersen**), mixedmethod forskning med traumatiserede flygtninge (**Bolette D. Beck**), etik og forskningsmetodologi ift. terapeutiske processer (**Charlotte Lindvang**), video (mikro) analyse i et etnografisk perspektiv (**Ulla Holck**), standardisering af assessment af forældre/barneinteraktion (**Stine L. Jacobsen**), guidelines til oversættelse af outcome measures (**Hanne Mette Ridder**), og folkesundhedsundersøgelser ift. musik og helse (**Lars Ole Bonde**).

To nye ph.d.-studerende er blevet optaget på programmet. **Anna Gerge** fra Sverige er psykoterapeut, kunstterapeut og forfatter og hendes forskning omhandler implicit viden, og hvordan billeddannelse kan skabe forandring i æstetiske terapiformer. For at kunne besvare dette laver hun en teoretisk og fænomenologisk analyse af billedmateriale fra GIM-sessioner. **Evangelia Papanikolaou** fra Grækenland er musiker, musikterapeut og GIM-terapeut. Hendes forskning tager udgangspunkt i musikterapi med kvinder med gynækologisk cancer.

3 Se gruppens seneste publikationer på www.musikterapi.aau.dk/forskning

Effekt-undersøgelser

Aalborg Universitetshospital har fået 3 mio. kr. af TrygFonden til gennem Musikterapi-klinikken og Center for Skizofreni at undersøge effekten af musikterapi på negative symptomer som passivitet og isolation hos mennesker der er diagnosticeret med skizofreni. Forskningsprojektet er landsdækkende og ledes af **Inge Nygaard Pedersen** fra Institut for Kommunikation på Aalborg Universitet. Forskningsprojektet gennemføres i perioden 2016-2018, og er det hidtil største af sin art (Se artikel andet sted i dette nummer (red.)).

Ud af mange publicerede forskningsprojekter i dette halvår, vil jeg fremhæve en undersøgelse om dans. Spørgsmålet er om dans har indflydelse på bevægelsesevnen ved Parkinsons sygdom? I et japansk studie sammenlignede forskerne dans med fysisk træning. De 59 deltagere blev delt i 3 grupper med ca. 20 personer i hver og deltog i enten dans, fysisk træning, eller i en kontrolgruppe. Det kunne konkluderes at dans var effektivt, både til at bedre motorik og kognition, men også til at forbedre mentale symptomer. Træning er ikke altid lige morsomt, så det er vigtigt at vide at dans faktisk er en effektiv metode i rehabilitering af Parkinsonpatienter.

Hashimoto, H., Takabatake, S., Miyaguchi, H., Nakanishi, H., & Naitou, Y. (2015). Effects of dance on motor functions, cognitive functions, and mental symptoms of Parkinson's disease: A quasi-randomized pilot trial. *Complementary therapies in medicine*, 23(2), 210-219.

Hvordan kan samarbejde med personale styrkes som led i musikterapiforløb? I et britisk studie fik demensramte individuel musikterapi i 5 måneder. Som en del af forløbet havde musikterapeuten en samtale med deltagerens kontaktperson i et blot et kvarter efter hver session. Under samtalen viste musikterapeuten korte, udvalgte videoklip fra musikterapien. De blev brugt som afsæt til at tale om årsagen til neuropsykiatriske symptomer, og om der var sket ændringer i symptomerne. Herudover fortalte musikterapeuten om deltagerens ressourcer og hvordan de kan bruges til at arbejde med udtryk, humør, kognition og sansemotorisk funktion. Resultaterne fra dette lille studie ser meget lovende ud. Der viste sig en signifikant reduktion i neuropsykiatriske symptomer, som til sammenligning steg markant hos kontrolgruppen. Det samme mønster sås ved trivsel, blot omvendt. Trivsel faldt for kontrolgruppen, men steg for deltagerne i musikterapi. Dette studie peger på at musikterapeutens rolle ikke blot er at gennemføre de individuelle sessioner, men ligeledes at give vejledning og øge kontaktpersonernes kompetencer.

Hsu, M. H., Flowerdew, R., Parker, M., Fachner, J., & Odell-Miller, H. (2015). Individual music therapy for managing neuropsychiatric symptoms for people with dementia and their carers: a cluster randomised controlled feasibility study. *BMC geriatrics*, 15(1), 84.

Review-artikler

Det er ikke sjovt, når man ligger der og ikke kan sove, men det er ret almindeligt. Står det på i længere tid, er det faktisk heller ikke sundt, og søvnløshed er både forbundet med forringet livskvalitet og problemer med helbredet. En international forskergruppe, med rødder i Aarhus, satte sig for at undersøge om man sover bedre hvis man lytter til musik. På baggrund af en meta-analyse af seks forskningsstudier med over 300 deltagere i alt konkluderede de at: jo, det virker med musik. Fem af de seks studier viste at søvnkvaliteten øges ved daglig musiklytning, og der blev ikke rapporteret bivirkninger.

Jespersen, K. V., Koenig, J., Jennum, P., & Vuust, P. (2015). Music for insomnia in adults. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 8, CD010459.

Førsteforfatter til ovenstående artikel, **Kira V. Jespersen**, er ph.d.-studerende ved det nye grundforskningscenter Music in the Brain ved Aarhus Universitet. Centret fejrede sin åbning den 6. juni 2015. Under ledelse af **Peter Vuust** samler centret internationale forskere i et tværfagligt arbejde hvor man vil kunne give ny viden om hjernens funktioner og om rehabilitering efter slagtilfælde, smertebehandling, søvnkvalitet og i forbindelse med autisme eller ADHD⁴.

Som musikerapeut kan det være umuligt at følge med den nyeste neurovidenskabelige forskning. Både fordi det er et omfattende forskningsfelt med mange udgivelser, og fordi det kan være umuligt at forstå hvordan forsøgene er sat op, og hvordan resultaterne kan afkodes ud fra diverse diagrammer over hjernen. Endvidere er musikerapi pr definition interpersonel, og viden om hvad enkeltpersoner oplever i isolation i en scanner kan være svært at overføre til en klinisk virkelighed. **Andrea Hunt** opsummerer studier hvor hjernescanningsstudier har givet mening for musikerapipraksis (bl.a. med henvisning til forskning af Fachner og Altenmüller). Hun giver eksempler på nye teknikker som hyperscanning og bærbart eller trådløst udstyr som vil kunne give helt nye muligheder for musikerapiforskning.

Hunt, A. M. (2015). Boundaries and Potentials of Traditional and Alternative Neuroscience Research Methods in Music Therapy Research. *Frontiers in Human Neuroscience*, 9, 342.

Nordisk musikerapikonference

Hvert 3. år afholdes nordiske musikerapikonference. I 2015 var det i Oslo fra 5.-8. august. Det blev et internationalt tilløbsstykke med 250 deltagere fra 25 lande og 122 præsentationer. Der blev introduceret til danske projekter af bl.a. **Helle Nystrup Lund**, **Bent Jensen**, **Ilan Sanfi** og **Lars Rye Bertelsen**.

4 Se centrets hjemmeside på: musicinthebrain.au.dk